

Masarykova univerzita v Brně

Fakulta sociálních studií
Katedra sociologií

Rasismus a nesnášenlivost

Metodologie sociálních věd (SOC 106)

Studentský projekt

Matiukh Olena (UČO 102718)
Obor /kombinace: MZV-SOC
Muzychko Olena (UČO 102717)
Obor /kombinace: MZV-SOC
Imatrikulační ročník 2004

V Brně 24.5.2004

Temata: Rasismus a nesnášenlivost

Vymezení předmětu a cíle výzkumu

Naprátelsky a občas i agresivní vztah vůči lidem jiné rasy nebo etnika je jednou z velkých problémů našeho času. Tento problém je historicky založen, a posílen růzností kultur a fyzických specifik každé etniky nebo rasy. I když jsme můžeme vidět pokrok v této otázce v posledních letech, bohužel její aktualnost se nemění. Jsme můžeme pozorovat jevy nových, mladých skupin nacistického nebo jenom rasistického zaměření. Asi každý občan západní země i ne jenom, v dnešní době značí skinheads. Ale cílem této práce je výzkum důsledků rasismu na sociální aktivitu potlačovaných etnik, například Romů.

Identifikace výzkumného problému

Základním výzkumným problémem tedy je vliv negativního vztahu vůči Romům na jejich další sociální aktivitu.

Základní výzkumnou otázkou je:

Jaký vliv má rasismus vůči Romům na jejich sociální aktivitu?

Odvozenými výzkumnými otázkami jsou pak otázky:

- Lze v případě Romské komunity hovořit o sociální vyloučení?
- Jaká je forma rasismu směřovaného proti Romům?
- Na kolik neúspěšnost romských žáků je podmíněna jejich nacionalitou?

Kontext výzkumu

Dnešní společnost v důsledku seskupení historických faktorů má sklon k rasismu i xenofobii. Čím ovlivňuje další chování „odlišných“ skupin, oni zůstávají uzavřenými, což přivádí situace do koloběhu. Svoji odlišnost uvědomují ještě na základní škole. Většinou dostávají komplex neúspěchů (v důsledku zvyku k jiné kultuře chování, jazyka, atd), když k tomu připojí i nepřátelské okolí, to motivuje k dosažení vyššího vzdělání a aktivní účasti v sociálním životě prakticky není možná. Tento výzkum má prokázat souvislost mezi nepřátelským vztahem k Romům na jejich další sociální život.

Kontext výzkumu by měl obsahovat informaci o dosavadním stavu znalostí o tématu a dřívějších výzkumech v této oblasti.

Výzkumný problém může být zkoumán za pomoci konceptu možných forem soužití různých kultur, kterými jsou v zásadě:

Rasismus – nepřátelský postoj vůči příslušníkům jiné rasy nebo etnika, který může nabýt fanatických podob a může přerůst v ideologii I v ideologii II v systematický teror. Většinou se obrací vůči izolované menšině s výraznějšími rozlišovacími znaky fyzickými, jazykovými, profesionálními, atd.

Šovinismus – směr proti všem cizím národům bez rozdílu.

Sociální distance – v původním významu míra vzájemného porozumění či nepochopení mezi dvěma osobami nebo skupinou nebo skupinami, navzájem projevovaná v podobě předsudků a v dalších různých konkrétních formách chování.

Stigmatizace – předsudek vůči určitým osobám, jimž jsou pak díky tomu připisovány různé negativní vlastnosti.

Fenomen anomie pohorsuje tento stav věci ještě větším zneklidněním populace, zvětšením pocitu nejistoty. Tam to můžeme také použít koncepty asimilace jak jeden z variantu vyřízení této situace.

Operacionalizace:

Sociální vyloučení podle Piersona (2002, s.7) je sociální vyloučení: Proces, který odděluje jednotlivce, rodiny a skupiny od zdrojů, které jsou potřebné pro participaci na sociální, ekonomické a politické aktivitě společnosti jako celku. Tento proces primárně je důsledkem chudoby a nízkého příjmu, ale jené faktory jako např. diskriminace, nízká úroveň vzdělání a zhoršení životního prostředí ho podporují. Během tohoto procesu jsou lidé po významnou část svého života odděleni od institucí a služeb, sociálních sítí, které většina společnosti využívá.

Lze použít tyto indikatory:

- Počet dětí žijících nezaměstnaných
- Časté absence ve škole
- Trvalá absence ve škole

Segregace jako zájem o oddělené soužití (bydlení, vzdělávání, zaměstnávání, kulturní a sportovní aktivity, spolkový život). Lze použít tyto indikatory:

- Měli by mít své školy, aby se nemísili s našimi dětmi.
- Měli by žít v oddělených místech.

Xenofobie – chorobný odpor k cizincům a strach z nich. Lze použít tyto indikatory:

- Četnost konfliktů
- Soužití je problematické
- Specefický způsob života

Zkoumaná populace:

Plnoletí příslušníky populace.

Chybí bližší určení populace (celá ČR, vybraný region, obec..?), stejně jako navržená velikost vzorku a způsob jeho výběru.

Strategie výzkumu a použitá technika sběru dat

Poznámka:

Protože výzkum používá techniku která je rozpracována z bodu hlediska “většinový” může jí uniknout vážné faktory, a proto bychom měli použít nestandardní přístupy a metody.

Tato poznámka je sice relevantní, nicméně zde není ani zmínka o tom, jak by se při výzkumu postupovalo.

Chybí zmínka o časovém plánu výzkumu a způsobu prezentace a využití výzkumných zjištění.

Literatura

- Balabánová, H. 2002. Poslední revize. 4.11.2002. *Romské děti v systému českého školství*. [online]. [Citováno 2005-05-9]
<http://www.vcvscr.cz/mensiny/doc/konference/balabanova.doc>
- Corniaková, A. 2001. *Romský pedagogický asistent ve škole*. In Šišková, T. (ed.) *Menšiny a migranti v České Republice*. Praha: Portál.
- Hana, Č., Marek, Š. 2004. *Romové povstali, konečně*. In Respekt s.2.
- Kalmijn, M. 1999. *Fathers Involvement in Child rearing and Perceived Stability of Marriage*. *Journal of Marriage and the Family*, 61, 1999, pp.409-421.
- Klein, D., White, J.M. 1996. *Family Theories-An Introduction*. London: Sage Publications.
- Matějček, Z. 1986 *Rodiče a děti*. Praha: Avicenum.
- Musil, L., Navrátil, P. 2000. Sociální práce s příslušníky menšinových skupin. In *Sociální exkluze a nové třídy*. 2000, 36 , s. 127-163.
- Navrátil, P. a kol. 2003. *Romové v české společnosti*. Praha: Portál.
- Samková, P., Vaculová, S. 2001. Romské dítě ve škole. In *Psychologia pre bezpečný svět*. Bratislava: SPS SAV.
- Sekýt, V. 1998. *Zamyšlení nad zvláštnostmi romských dětí vstupujících do školy*. In Šišková, T. (ed.) *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál.
- Sheafor, B. W. (et al.) 2000. *Techniques and Guidelines for Social Work Practice*. Boston: s ed Allyn and Bacon.

Bibliografie není zcela v souladu s normou Sociologického časopisu.

CELKOVÉ HODNOCENÍ:

Při hodnocení vašeho projektu jsem se snažil brát v úvahu váš jazykový handicap, a proto jsem se soustředil na obsahovou stránku. Zde musím konstatovat, že první polovina projektu je zpracována velmi dobře (až po operacionalizaci). Zbytek je ovšem slabý, jelikož zde vám chybí takřka úplně základní věci, zejména pokud jde o záležitosti spjaté s realizací výzkumu.